

	МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ
	<p>Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський) Освітньо-професійна програма: 292 «Міжнародні економічні відносини» Курс навчання: 2, семестр 3 Кількість кредитів: 3, 90 годин Мова викладання: українська Дні, час, місце: Французький б-р, 24/26, за розкладом Консультації: Французький б-р, 24/26, к. 38-А, щотижнево за розкладом</p>

СИЛАБУС

Викладач:	кандидат екон. наук, доцент Цевух Юлія Олександрівна
Кафедра:	світового господарства і міжнародних економічних відносин
Контактна інформація:	tsevukh.yuliia@onu.edu.ua

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися через вказаний E-mail та очні зустрічі на консультаціях. Доступ до Google classroom (он-лайн):
<https://classroom.google.com/u/0/c/NTk3MjM3NDg0MDA2?hl=uk>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни полягає у оволодінні системою знань про функціонування міжнародного і національного ринків праці, а також процесу міжнародної міграції робочої сили як однієї з форм міжнародних економічних відносин. Курс присвячено соціально-економічним проблемам, які розглядаються в загальному контексті ключових понять зайнятості і безробіття. В рамках курсу передбачений вступний фрагмент, що знайомить слухачів з історичним аспектом, теоретичними підходами та існуючими моделями регулювання трудових відносин. Основна частина курсу присвячена розгляду різних аспектів трудових відносин і їх співвідношення з управлінськими процесами в сучасних бізнес-організаціях. Окрема увага приділяється глобалізаційним процесам на світовому ринку праці, а також міграції населення як одного з проявів цих процесів. З метою вивчення міжнародно-правових аспектів регулювання соціально-трудова відносин і міграційних процесів в Україні, низку тем присвячено діяльності

Міжнародної організації праці і Міжнародної організації міграції у світі та в Україні.

Завдання дисципліни:

- надати послідовний і систематичний виклад усього комплексу проблем, пов'язаних з формуванням системи трудових відносин в сучасно організованому ринковому господарстві, його особливостями, досягненнями та проблемами;
- продемонструвати сутність і різноманітність практик управління трудовими відносинами, зіставити міжнародний і вітчизняний досвід вирішення проблем соціально-трудої сфери;
- сформувати у майбутніх фахівців комплекс знань, умінь і навичок в області соціальних відносин, що виникають між людьми в процесі трудової діяльності, ознайомити їх з механізмами та формами практичної реалізації цих відносин, методами їх дослідження та оцінки;
- ознайомити студентів з глобалізаційними процесами на світовому ринку праці та висвітлити їх вплив на міграцію населення в світі і в Україні, зокрема.

У **результаті вивчення** навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- еволюцію концепції трудових ресурсів у світовій економічній думці;
- теорії ринку праці;
- міжнародно-правові норми та принципи регулювання трудових відносин;
- основи державного регулювання праці в Україні;
- історичні етапи виникнення і розвитку міграційних процесів.

вміти:

- розраховувати кількісні демографічні показники та показники оплати праці;
- оцінювати роль глобалізаційних процесів у розвитку міжнародного ринку праці;
- досліджувати сучасний стан ринку праці в Україні.

Передумовою вивчення дисципліни є опанування таких дисциплін, як «Вступ до спеціальності», «Історія світової економічної думки».

СТРУКТУРА КУРСУ

Курс буде викладений у формі лекцій (16 год.) та практичних занять (14 год.), організації самостійної роботи студентів (60 год.).

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Основні питання
1. Еволюція концепції трудових ресурсів у світовій економічній думці.	Погляди древніх філософів на людські відносини в процесі праці. «Доктрина справедливої оплати праці» в роботах середньовікових філософів. Робоча сила і трудова діяльність людини як економічної категорії в роботах Уільяма Петті, Адама Сміта, Давіда Рікардо, марксистській теорії, Ж. Б. Сея, Д. С. Мілля, Дж. М. Кейнса, М. Вебера. Історія управління людьми. Перші форми людських організацій. Основні функції перших спеціалістів по управлінню людськими ресурсами. Контроль за умовами праці. Зміни в управлінні трудовими ресурсами в промислово-розвинутих країнах в 20–30 роки ХХ століття.
2. Ринок праці і робоча сила.	Макро- і мікроаналіз ринків праці. основні демографічні показники. Структура ринку праці. Класична / неокласична, Кейнсіанська, монетаристська теорії ринку праці. Роль окремих осіб і приватних компаній на ринку праці. Взаємозв'язок між ринком праці та іншими ринками. Структура, кількісні і якісні характеристики трудових ресурсів. Сукупність механізмів, які забезпечують координацію попиту і пропозиції праці, визначення вартості робочої сили, організація оплати праці.
3. Державне регулювання праці.	Державне регулювання праці. Визначення зайнятості та безробіття. Види безробіття. Динаміка зайнятого і безробітного населення в Україні. Регламентація основних напрямів регулювання зайнятості Законом України «Про зайнятість населення». Основні аспекти регулювання соціально-трудова відносин (відповідно до Кодексу Законів про працю України та Закону України «Про відпустки»). Діяльність Міжнародної організації праці (МОП) і Міжнародної організації міграції (МОМ) на міжнародному рівні та в Україні. Конвенції МОП і МОМ, які ратифіковано Україною. Види політики державної зайнятості: активна і пасивна політика. Розумне поєднання активної і пасивної політики на ринку праці на прикладі розвинених держав.
4. Кількісні та якісні показники оплати праці	Поняття номінальної та реальної заробітної плати. Методика розрахунку індексів номінальної та реальної заробітної плати в Україні. Динаміка реальної заробітної плати в Україні. Поняття «життєвий мінімум» і методика його розрахунку згідно з Наказом «Про затвердження методики визначення життєвого мінімуму».
5. Формування та розвиток міжнародного і національного ринків праці.	Ринок праці як частина економічної системи, в межах якої відбувається залучення праці як економічного ресурсу до сфери національного виробництва. Види ринків праці. Міжнародний ринок праці як система відносин, що виникають між державами з приводу узгодження попиту та пропозиції світових трудових

	ресурсів, умов формування робочої сили, оплати праці та соціального захисту. Основні тенденції розвитку сучасного світового ринку праці. Міжнародний поділ праці як ступінь розвитку суспільного територіального поділу праці між країнами. Формування міжнародного ринку праці через міграцію трудових ресурсів і капіталу.
6. Роль глобалізаційних процесів у розвитку міжнародного ринку праці.	Центри тяжіння робочої сили. Тенденції розвитку центрів управління персоналом в країнах Західної Європи, США і Японії. Проблеми підготовки та перепідготовки персоналу в умовах ринку. Організація діяльності кадрових служб на прикладі сучасної корпорації. Особливості європейської, американської, японської системи підготовки кадрів. Управління трудовими ресурсами в сучасній корпорації. Взаємозв'язок глобалізаційних процесів і міграції населення.
7. Міжнародна трудова міграція	Види і форми переміщення людей, міграційні процеси як один із проявів глобалізації. Міграція населення всередині Євросоюзу та між іншими країнами. Розрахунок міграційного приросту (скорочення) населення в країні або регіоні.
8. Україна на світовому ринку праці.	Стан, рівень, динаміка та структура населення і трудових ресурсів України і окремих регіонів. Характер зайнятості трудових ресурсів і безробіття. Місце України в системі міжнародного ринку праці. Вплив міжнародної міграції на національний ринок праці, зокрема, на економіку України. Чинники і наслідки міграції трудових ресурсів в Україні. Вплив міжнародної міграції на економіку країн-донорів і країн-реципієнтів; оцінка соціально-економічного стану міграційного процесу між країнами ЄС і Україною.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Кодекс законів про працю України (затверджено Законом №322- VIII від 10.12.1971 р.). Редакція від 01.10.2023 р. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 1971, додаток до № 50, ст. 375. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення: 01.10.2023).
2. Кравцов С. Ринок праці країн ЄС як приклад регулювання зайнятості населення: сучасний стан. *Україна: аспекти праці*. №1, 2020. С. 3-10.
3. Крилов Д. В. Сучасні аспекти розвитку ринку праці в Україні. *Україна: аспекти праці*. №9, 2023.
4. Меморандум про взаєморозуміння щодо впровадження Програми гідної праці для України на 2020-2024. *Міністерство економіки України*. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=043d441b-fdaa-49e6-a3db-ba53702dcb4a&title=MemorandumProVzamorozuminniaSchodoVprovadzhenniaProgramiGidnoiPratsiDliaUkrainiNaPeriod2020-2024-Roki> (дата звернення: 30.08.2023)
5. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник / Колектив авторів; за ред. С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва; Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова. – Одеса, 2015. – 304 с.

6. Міграція в Україні: цифри і факти. Міжнародна організація з міграції (МОМ). Фонд розвитку МОМ, 2021. URL: <https://ukraine.iom.int/uk/resources/mihratsiya-v-ukrayini-tsyfry-i-fakty-2021> (дата звернення: 10.05.2023)
7. Про зайнятість населення: Закон України № 5067-VI. Редакція від 14.10.2023 р. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2013. № 24, ст.243. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> (дата звернення: 14.10.2023)
8. Цевух Ю. О. Якубовський С. О. Міжнародна міграція робочої сили як чинник економічного розвитку країн: монографія. Одеса, 2017. – 235 с.
9. Чернявська О. В. Ринок праці: навч. посіб. 2-е вид. перероб. / О. В. Чернявська – К.: “Центр учбової літератури”, 2013. – 522 с.
10. Штундер І. О. Ринок праці України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. № 40, 2022 р.

ОЦІНЮВАННЯ

Форма підсумкового контролю – ІСПИТ

Поточний контроль проводиться під час лекцій та практичних занять.

Методи поточного контролю: усне опитування, оцінювання письмових вправ та завдань, що виносяться на самостійне опрацювання, оцінювання презентації і реферату.

Форма контролю: іспит.

Підсумковий контроль

Змістовий модуль 1	Іспит	Сума балів
70	30	100

Поточний та періодичний контроль

Змістовий модуль 1								Сума балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
5	5	5	5	5	5	5	5	70
Контрольна робота за змістовим модулем 1 – 30 балів								

T1, T2, ... T8 – теми змістового модуля

У ході поточного контролю студент може отримати 70 балів за виконання самостійних завдань, відповіді на практичних заняттях по змістовому модулю та написання модульної контрольної роботи. Контрольна робота за змістовим модулем здійснюється у формі письмових тестових завдань після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля. Тестові письмові завдання для модульних контрольних робіт складаються з 20 тестових завдань і повністю відповідають змісту навчального матеріалу модуля, а також – з вирішення вправ. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання студент отримує 1 бал. За вирішення вправ – 10 балів. Фінальна оцінка з навчальної дисципліни це сума балів за поточний, періодичний та підсумковий контроль.

Фінальна оцінка з навчальної дисципліни це сума балів за поточний, періодичний та підсумковий контроль. Якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів за результатами поточного контролю (але не менше за 35 балів), то допускається до складання іспиту.

Самостійна робота студентів складається з самостійного вивчення певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Увесь обсяг СР містить наступні завдання: підготовка до усного опитування, вирішення вправ, підготовка презентації і реферату.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10%). Обов'язкова присутність здобувачів на підсумковому контролі. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). У випадку відсутності здобувача на лекції або практичному занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.